Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0335

Vojna mobilnost

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. prosinca 2025. o vojnoj mobilnosti (2025/2090(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno glave VI. i XVI.,

– uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno glavu V.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1679 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o smjernicama Unije za razvoj transeuropske prometne mreže, izmjeni uredaba (EU) 2021/1153 i (EU) br. 913/2010 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1315/2013[1],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014[2],

– uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća, osobito one od 26. lipnja 2025., 6. ožujka 2025., 21. i 22. ožujka 2024., 14. i 15. prosinca 2023., 29. i 30. lipnja 2023., 15. prosinca 2022. te 30. i 31. svibnja 2022.,

– uzimajući u obzir zaključke Vijeća, osobito one od 6. prosinca 2024., 18. studenoga 2024., 13. lipnja 2024., 27. svibnja 2024., 24. listopada 2023., 24. siječnja 2022. i 22. siječnja 2018.,

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 10.

---

1 SL L, 2024/1679, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj.
2 SL L 249, 14.7.2021., str. 38., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.

studenoga 2017. naslovljenu „Poboljšanje vojne mobilnosti u Europskoj uniji” (JOIN(2017)0041),

– uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2021/1328 od 10. kolovoza 2021. o utvrđivanju zahtjeva za infrastrukturu primjenjivih na određene kategorije mjera povezanih s infrastrukturom dvojne namjene u skladu s Uredbom (EU) 2021/1153 Europskog parlamenta i Vijeća[3],

– uzimajući u obzir zajedničko izvješće Komisije i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 24. rujna 2021. o provedbi Akcijskog plana za vojnu mobilnost od listopada 2020. do rujna 2021. (JOIN(2021)0026),

– uzimajući u obzir „Strateški kompas za sigurnost i obranu – za Europsku uniju koja štiti svoje građane, vrijednosti i interese te doprinosi međunarodnom miru i sigurnosti”, koji je Vijeće usvojilo 21. ožujka 2022.,

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 10. studenoga 2022. naslovljenu „Akcijski plan za vojnu mobilnost 2.0” (JOIN(2022)0048),

– uzimajući u obzir zajedničko izvješće Komisije i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 13. studenoga 2023. o provedbi Akcijskog plana za vojnu mobilnost 2.0 od studenoga 2022. do listopada 2023. (JOIN(2023)0037),

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 28. svibnja 2025. naslovljenu „Strateški pristup Europske unije crnomorskoj regiji” (JOIN(2025)0135),

– uzimajući u obzir pomoćnu studiju Komisije objavljenu 2024. o prilagodbi klimatskim promjenama i potrebama za prekograničnim ulaganjima kako bi se ostvarila mreža TEN-T,

– uzimajući u obzir zajedničko izvješće Komisije i visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 20. ožujka 2025. o provedbi Akcijskog plana za vojnu mobilnost 2.0 (JOIN(2025)0011),

– uzimajući u obzir zajedničku bijelu knjigu Komisije i visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 19. ožujka 2025. naslovljenu „Europska obrambena spremnost 2030.” (JOIN(2025)0120),

---

[3] SL L 288, 11.8.2021., str. 37., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj.

– uzimajući u obzir revidirani Prilog II. Vojnim zahtjevima za vojnu mobilnost unutar i izvan Unije, koji je Vijeće usvojilo 18. ožujka 2025. (ST 6728/25 ADD1),

– uzimajući u obzir godišnja izvješća Europske obrambene agencije iz 2022., 2023. i 2024., kao i njezina izvješća o vojnoj mobilnosti iz ožujka 2018. i 26. siječnja 2024.,

– uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 04/2025 od 5. veljače 2025. naslovljeno „Vojna mobilnost EU-a – Ne napreduje se punom parom zbog nedostataka u osmišljavanju i prepreka na putu”,

– uzimajući u obzir izvješće Saulija Niinistöa od 30. listopada 2024. naslovljeno „Safer Together: Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness” (Sigurniji zajedno – jačanje europske civilne i vojne spremnosti i pripravnosti),

– uzimajući u obzir izjavu o vojnoj mobilnosti koju su 27. svibnja 2025. podnijeli ministri prometa Bugarske, Češke, Estonije, Finske, Islanda, Latvije, Litve, Mađarske, Norveške, Poljske, Rumunjske i Slovačke,

– uzimajući u obzir deseto izvješće o napretku od 10. lipnja 2025. o provedbi zajedničkog skupa prijedloga koji su 6. prosinca 2016. i 5. prosinca 2018. odobrili Vijeće EU-a i Vijeće NATO-a,

– uzimajući u obzir priopćenje sa sastanka na vrhu u Vilniusu koje su izdali šefovi država i vlada NATO-a koji su sudjelovali na sastanku Sjevernoatlantskog vijeća u Vilniusu 11. srpnja 2023. te izjavu sa sastanka na vrhu u Washingtonu koju su izdali šefovi država i vlada NATO-a koji su sudjelovali na sastanku Sjevernoatlantskog vijeća NATO-a u Washingtonu 10. srpnja 2024.,

– uzimajući u obzir tri zajedničke izjave o suradnji EU-a i NATO-a koje su 10. siječnja 2023., 5. prosinca 2018. i 6. prosinca 2016. potpisali predsjednici Europskog vijeća i Komisije te glavni tajnik NATO-a,

– uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Vijeća od 19. ožujka 2025. o uspostavi sigurnosnih mjera za Europu (SAFE) putem Instrumenta za jačanje europske obrambene industrije (COM(2025)0122),

– uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 1. travnja 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja (COM(2025)0123),

– uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 22. travnja 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/694, (EU)

2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 i (EU) 2024/795 u pogledu poticanja ulaganja u obranu u okviru proračuna EU-a radi provedbe plana ReArm Europe (COM(2025)0188),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 2. travnja 2025. o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2024.[4],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. ožujka 2025. o Bijeloj knjizi o budućnosti europske obrane[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. siječnja 2024. o izradi sveobuhvatne europske strategije za luke[6],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. svibnja 2022. o utjecaju ruske nezakonite vojne agresije protiv Ukrajine na sektore prometa i turizma EU-a[7],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2021. o suradnji EU-a i NATO-a u kontekstu transatlantskih odnosa[8],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. prosinca 2018. o vojnoj mobilnosti[9],

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za sigurnost i obranu i Odbora za promet i turizam u skladu s člankom 59. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za sigurnost i obranu i Odbora za promet i turizam (A10-0242/2025),

A. budući da je ruska ratna agresija na Ukrajinu ponovno skrenula pozornost na vojnu mobilnost, naglašavajući hitnu potrebu za olakšavanjem brzog prekograničnog kretanja postrojbi, opreme i imovine diljem EU-a u cilju snažnijeg odvraćanja i obrane;

B. budući da zbog nestabilnosti i promjenjivih geopolitičkih kriza u različitim regijama svijeta EU i njegove države članice moraju, u suradnji s NATO-om, biti spremni odgovoriti na moguće činove agresije ili različite vrste kriza duž svih svojih vanjskih granica;

C. budući da su države članice koje dijele vanjske granice s Rusijom ili Bjelarusom, kao i one koje graniče s Ukrajinom i one izložene ruskim

---

4 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0058.
5 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0034.
6 SL C, C/2024/5716, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5716/oj.
7 SL C 465, 6.12.2022., str. 164.
8 SL C 99, 1.3.2022., str. 105.
9 SL C 388, 13.11.2020., str. 22.

upadima u njihov zračni prostor, pod izravnom sigurnosnom prijetnjom, posebno s obzirom na to da zapadne sigurnosne službe upozoravaju da bi Rusija mogla napasti EU u neposrednoj budućnosti;

D. budući da je vojna mobilnost ključan pospješitelj zajedničke europske sigurnosti i obrane te je utvrđena kao presudan pospješitelj u prioritetima za razvoj sposobnosti EU-a za 2023.;

E. budući da su otpornost, odvraćanje i brzina vojnih kretanja u Europi sada postali ključan uvjet za vjerodostojnost europske obrane; budući da vojna mobilnost u EU-u znatno doprinosi sigurnosti i otpornosti 27 država članica, među ostalim od sve češćih činova sabotaže kritične infrastrukture i porasta hibridnih prijetnji, pod uvjetom da je u potpunosti moguće ostvariti njezin potencijal;

F. budući da su potrebni znatni napori kako bi se poboljšale regionalne prometne veze i paneuropska mreža, kojom se povezuju zemlje EU-a od Finske i baltičkih država na sjeveru sve do Pirenejskog poluotoka na jugu; budući da bi razvoj usklađene infrastrukture za vojnu mobilnost u četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost u EU-u bio ključan za raspoređivanje postrojbi i vojne opreme, kao i za njihovu opskrbu, u kratkom roku i u velikim razmjerima, željeznicom, cestom, plovnim putovima, morem i zrakom, kada i gdje je to potrebno, uz istodobno osiguravanje dvojne namjene kako bi ključni civilni lanci opskrbe i dalje mogli funkcionirati;

G. budući da je vojna mobilnost jedan od prioriteta suradnje EU-a i NATO-a i da usklađenim pristupom treba omogućavati kretanje savezničkih snaga, kako u vrijeme mira tako i u razdoblju krize ili rata; budući da je jačanje interoperabilnosti unutar EU-a, s NATO-om i partnerima kao što je Ukrajina ključno za kolektivnu obranu; budući da su, kako bi se ostvarili strateški ciljevi partnerstva EU-a i NATO-a, potrebni snažno institucionalno vodstvo i koordinirano upravljanje kako bi se tehnička suradnja pretvorila u zajedničku stratešku viziju, čime bi se ojačala mobilnost kao alat za koheziju i kolektivnu sigurnost;

H. budući da stalna strukturirana suradnja (PESCO) ima ključnu ulogu u jačanju i usklađivanju obrambenih sposobnosti EU-a, čime se smanjuje ovisnost o strateškim pospješiteljima kao što je vojna mobilnost;

I. budući da EU radi na promicanju povezivosti s regionalnim partnerima i zemljama kandidatkinjama;

J. budući da postoje manjkavosti u obrambenoj industrijskoj bazi EU-a, uključujući prekomjerno oslanjanje na uvoz iz trećih zemalja, fragmentiranu proizvodnju i opskrbu, nedovoljna ulaganja i ograničene proizvodne kapacitete; budući da se u europskoj strategiji gospodarske sigurnosti naglašava važnost smanjenja

strateških ovisnosti i zaštite ključnih tehnologija i imovine u cilju zaštite suvereniteta i konkurentnosti EU-a;

K. budući da je u zaključcima Europskog vijeća od 6. ožujka 2025. istaknuto da Unija mora „postati suverenija, odgovornija za vlastitu obranu i bolje opremljena za samostalno djelovanje i suočavanje s neposrednim i budućim izazovima i prijetnjama”, čime se ponovno potvrđuje potreba za smanjenjem vanjskih ovisnosti i konsolidacijom europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB);

L. budući da se inicijativom SAFE, koju je Vijeće usvojilo 27. svibnja 2025., predviđa potpora u iznosu do 150 milijardi EUR za zajedničku nabavu, osnaživanje industrije i proizvodnju povezanu s obranom unutar EU-a, čime se stvara strateška prilika za primjenu načela davanja prednosti europskim proizvodima i osigurava da se sredstvima EU-a jača europska industrija, a ne vanjska ovisnost;

M. budući da instrument za jačanje europske obrambene industrije putem zajedničke nabave[10] (EDIRPA) i program EU-a za obrambenu industriju (EDIP) mogu imati važnu ulogu u podupiranju razvoja inovativnih tehnologija i kapaciteta relevantnih za vojnu mobilnost; naglašava da bi sinergije između EDIP-a, EDIRPA-e, Instrumenta za povezivanje Europe i drugih financijskih instrumenata EU-a trebalo u potpunosti iskoristiti kako bi se ojačala otpornost prometne infrastrukture i povećali ukupni kapaciteti EU-a za brzo i sigurno vojno kretanje;

N. budući da dubinska provjera ulaganja doprinosi gospodarskoj sigurnosti EU-a, štiti kritičnu infrastrukturu i tehnologije od neprijateljskih preuzimanja te dopunjuje industrijske politike usmjerene na poticanje europske autonomije i tehnološkog vodstva; budući da je revizija Uredbe (EU) 2019/452[11] o provjeri izravnih stranih ulaganja u Uniji ključan instrument za zaštitu sigurnosti, javnog poretka i strateških interesa EU-a;

O. budući da je Parlament donio stajalište o predloženoj uredbi[12], naglašavajući da bi se od svih država članica trebalo zahtijevati da zadrže mehanizam za provjeru stranih ulaganja iz razloga sigurnosti ili javnog poretka te da je potrebna veća usklađenost među

---

10 Uredba (EU) 2023/2418 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o uspostavi instrumenta za jačanje europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA) (SL L, 2023/2418, 26.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

11 Uredba (EU) 2019/452 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2019. o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Uniji (SL L 79 I, 21.3.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

12 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0102.

nacionalnim sustavima kako bi se riješila pitanja strateških ovisnosti i manjkavosti u pogledu tehnologija u nastajanju te infrastrukture;

P. budući da, unatoč znatnom napretku ostvarenom posljednjih godina u poboljšanju vojne mobilnosti provedbom mjera utvrđenih u Akcijskom planu za vojnu mobilnost 2.0, i dalje postoje znatne regulatorne, administrativne i financijske barijere, kao i uska grla te infrastrukturne prepreke;

Q. budući da postoji hitna potreba za jačanjem koordiniranih i integriranih napora na razini EU-a, NATO-a i država članica kako bi se povećali resursi i uklonile spomenute fizičke, pravne i regulatorne prepreke;

R. budući da unutarnje revizije i nedavna iskustva pokazuju ozbiljne nedostatke u politici vojne mobilnosti EU-a te da bi zbog birokracije i neodgovarajuće infrastrukture moglo doći do kašnjenja dužeg od mjesec dana u premještanju vojne opreme preko granica u odgovoru na napad;

S. budući da mnogi europski prometni pravci još nisu prikladni za teška vojna vozila; budući da je tenkovima zabranjen ulazak u određene države članice zbog toga što premašuju nacionalne granične vrijednosti mase te da je dolazilo do slučajeva zaustavljanja konvojâ na mostovima koji nisu namijenjeni za takva opterećenja, što naglašava hitnu potrebu za nadogradnjom ključne infrastrukture kao što su željezničke pruge, ceste, tuneli i mostovi kako bi se ispunili vojni standardi;

T. budući da će se ulaganjima u poboljšanje postojeće zračne, željezničke i cestovne infrastrukture te infrastrukture plovnih putova s dvojnom namjenom ostvariti znatne koristi za zajednice i poduzeća u razdoblju mira, kao i za sustave putničkog i teretnog prijevoza, doprinijeti dekarbonizaciji prometa, dovršenju transeuropske prometne mreže (TEN-T), kapacitetima civilne zaštite i jačanju jedinstvenog tržišta;

U. budući da prijevoznici imaju važnu ulogu u vojnoj mobilnosti; budući da neusklađeni postupci, međutim, često uzrokuju velika kašnjenja u prijevozu i izdavanju prekograničnih dozvola;

Odgovor na nove geopolitičke okolnosti

1. naglašava važnost vojne mobilnosti za europsku sigurnost i obranu; naglašava da su ispravljanje strateških nedostataka EU-a i zadovoljavanje potrebe za poboljšanom vojnom mobilnosti postali hitniji s obzirom na rusku ratnu agresiju na Ukrajinu;

2. pozdravlja ambiciju EU-a i država članica da znatno povećaju svoju obrambenu pripravnost, smanje svoje strateške ovisnosti, isprave

nedostatke u sposobnostima i ojačaju europsku obrambenu tehnološku i industrijsku bazu u okviru relevantnih politika EU-a i zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP), kao i u kontekstu NATO-a; pozdravlja suradnju EU-a i NATO-a u poboljšanju vojne mobilnosti; međutim, smatra da je došlo vrijeme da dođe do hitnog napretka u ostvarenju navedenih zajedničkih ciljeva EU-a i NATO-a;

3. pohvaljuje zajedničke napore za potporu Ukrajini; ustraje u tome da je potrebno sustavno izvlačiti pouke iz ruske ratne agresije na Ukrajinu, među ostalim u pogledu vojne mobilnosti, osobito na temelju iskustva ukrajinskih oružanih snaga, kao i nacionalnih i multinacionalnih vježbi; naglašava važnost logističke pripravnosti za nepredviđene situacije i pričuvnih planova te utvrđivanja slabih karika i karika koje nedostaju; naglašava važnost rane i učinkovite koordinacije sa strateškim partnerima, posebno s NATO-om;

4. naglašava da Rusija predstavlja znatnu prijetnju sigurnosti Europske unije i da je ključno razviti sposobnost brzog razmještanja postrojbi i vojnih kapaciteta na istočnom krilu EU-a;

5. ističe stratešku potrebu za ulaganjima u svim državama članicama duž četiri prioritetna koridora vojne mobilnosti EU-a – sjevernog, istočnog, središnjeg južnog i središnjeg sjevernog koridora – jer je poboljšana i učinkovita vojna mobilnost ključna za sigurnost svih država članica i svih europskih građana;

6. ističe da će se pojačanom vojnom mobilnošću osnažiti ZSOP EU-a te njegove misije i operacije; poziva EU i države članice da usvoje zajedničku viziju o tome kako unaprijediti svoje djelovanje u području vojne mobilnosti te da utvrde konkretne ciljeve koje bi trebalo integrirati u Strateški kompas EU-a; poziva na konkretnu pripravnost za vojnu mobilnost prelaskom na sveobuhvatan pristup vojnoj logistici, uključujući sigurnost kritične infrastrukture, prometna čvorišta, održavanje, skladištenje, opskrbu gorivom, popravak i streljivo;

7. naglašava da vojna mobilnost nije ograničena na kretanje postrojbi, oružja i opreme, već se odnosi i na humanitarnu pomoć i činove solidarnosti; naglašava da potpora vojnoj mobilnosti također može donijeti znatne koristi građanima jer sposobnost brzog raspoređivanja vojnih snaga može olakšati bržu isporuku pomoći i medicinske potpore, kao i popravak infrastrukture u slučaju prirodnih katastrofa, pandemija ili drugih kriza; nadalje, naglašava da bi ulaganja EU-a u infrastrukturu za vojnu mobilnost mogla stvoriti konkretne koristi za lokalne zajednice i za povezivost, čime bi se povećala lokalna otpornost, gospodarska integracija, otvaranje radnih mjesta i javna potpora Europskom programu sigurnosti;

Rješavanje financijskih pitanja

8. naglašava da i u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru (VFO) treba zadržati namjenski instrument EU-a za financiranje prometa kojim se upravlja na središnjoj razini, kao što je Instrument za povezivanje Europe (CEF), kao glavni izvor za snažno financiranje vojne mobilnosti, pri čemu treba znatno povećati ukupni proračun za promet; stoga pozdravlja prijedlog za povećanje proračuna za vojnu mobilnost u predstojećem VFO-u, kojim se u okviru CEF-a za razdoblje 2028. – 2034. dodjeljuje više od 50 milijardi EUR za promet, uključujući više od 17 milijardi EUR za vojnu mobilnost;

9. podsjeća na činjenicu da je Vijeće u sklopu VFO-a 2021. – 2027. provelo dotad nezabilježeno smanjenje financijskih sredstava za vojnu mobilnost od 75 %, u usporedbi sa stajalištem Parlamenta i Komisije, te naglašava da se takva situacija ne smije ponoviti; ističe da su zbog opće ruske invazije na Ukrajinu sredstva za vojnu mobilnost morala biti korištena na početku razdoblja, zbog čega je taj proračun bio u potpunosti iscrpljen do početka 2024.; ustraje u tome da se sredstva za vojnu mobilnost u okviru sljedećeg VFO-a drastično povećaju kako bi se uskladila s procijenjenom potrebom za ulaganjima od najmanje 100 milijardi EUR za rješavanje 500 žarišnih točaka u EU-u za koje je utvrđeno da ih je potrebno hitno unaprijediti[13];

10. ustraje, uzimajući u obzir tu potrebu za ulaganjima i preporuke iz Draghijeva izvješća, u tome da je važno barem očuvati navedeni iznos od 17 milijardi EUR u naknadnim pregovorima o ukupnoj gornjoj granici VFO-a, uz istodobnu zaštitu dodijeljenih sredstava za izgradnju mreže TEN-T; naglašava da Vijeće ne bi smjelo iznijeti nikakav prijedlog za smanjenje iznosa tih sredstava i smatra da će biti potrebno pomno pratiti usmjeravanje tih sredstava prema vojnoj mobilnosti;

11. naglašava potrebu za uspješnim poticanjem suradnje i usklađivanja među državama članicama u pogledu prekograničnih i velikih prometnih projekata te uvođenja infrastrukture s dvojnom namjenom kako bi se omogućila brza i učinkovita mobilizacija i kretanje vojnih postrojbi, opreme i imovine diljem EU-a, i to velikih razmjera;

12. ponavlja da inicijative i financiranje u području vojne mobilnosti ne bi trebali ometati cjelokupnu provedbu mjera povezanih s dovršetkom pametne, otporne, interoperabilne, dekarbonizirane i održive mreže TEN-T; podsjeća na cilj dovršetka osnovne mreže TEN-T do 2030., uključujući uvođenje Europskog sustava za upravljanje željezničkim prometom (ERTMS) i proširene osnovne mreže do 2040.;

---

13 Zajednička komunikacija Komisije i visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 16. listopada 2025. naslovljena „Očuvanje mira – Plan za obrambenu pripravnost do 2030.” (JOIN(2025)0027).

13. naglašava da je pravovremen dovršetak prekograničnih projekata prometne infrastrukture u okviru mreže TEN-T neophodan cilj za postizanje ciljeva učinkovite dvojne namjene i vojne mobilnosti; podsjeća da prema dokumentu sa stajalištem koordinatorâ mreže TEN-T iz travnja 2024. ukupna ulaganja potrebna za dovršetak osnovne i proširene osnovne mreže TEN-T iznose 845 milijardi EUR tijekom sljedećih 15 godina te da se samo za projekte s najvećom dodanom vrijednošću EU-a preostali iznos koji treba uložiti procjenjuje na najmanje 210 milijardi EUR;

14. podsjeća da provedba velikih projekata prometne infrastrukture ključnih za vojnu mobilnost zahtijeva dugoročno financiranje zbog prirode mjera koje treba poduzeti;

15. ističe da je potrebno racionalizirati i pojednostavniti postupke za dobivanje sredstava za infrastrukturne projekte s dvojnom namjenom u sljedećem VFO-u, u okviru za vojnu mobilnost unutar CEF-a;

16. pozdravlja početne zajmove Europske investicijske banke (EIB) za ulaganja u infrastrukturne projekte dvojne namjene kako bi se poboljšala vojna mobilnost; poziva na to da EIB trajno sudjeluje u financiranju drugih infrastrukturnih projekata i kapaciteta dvojne namjene;

17. potiče na istraživanje mogućnosti razvoja dodatnih mehanizama financiranja, kao što je banka za obranu, sigurnost i otpornost, kako bi se odgovorilo na potrebe za financiranjem u području sigurnosti, obrane i otpornosti;

18. podsjeća da države članice mogu iskoristiti maksimalna sredstva dostupna u okviru trenutačnog VFO-a, uključujući nedavno uvedene mjere za preraspodjelu sredstava u Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu, kao i brzo preusmjeriti neiskorištena sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost na ulaganja u obranu, uključujući infrastrukturu s dvojnom namjenom i mobilnu imovinu, kako bi se potaknula vojna mobilnost, uključujući suzbijanje vojne mobilnosti;

19. poziva na davanje jamstava da se namjenski proračuni u okviru EDIP-a, Europskog fonda za obranu, programa SAFE, i mjera usvojenih u okviru Skupnog paketa za obrambenu pripravnost i drugih obrambenih inicijativa EU-a mogu upotrijebiti za potporu širenju i nadogradnji fizičke i digitalne infrastrukture s dvojnom namjenom i zajedničkom i predvidljivom stjecanju poticajnih kapaciteta za obranu, među ostalim u području vojne mobilnosti, radi osnaživanje istinske europske obrambene unije;

Uklanjanje prepreka vojnoj mobilnosti i prijelaz na „vojno schengensko područje”

20. ponovno poziva na uspostavu „vojnog schengenskog područja” i potiče Komisiju da bez odgode izradi plan s tim ciljem;

21. ponavlja svoju duboku zabrinutost zbog trenutačnog nedostatka sposobnosti reagiranja i učinkovitosti u vojnoj mobilnosti, koja je otežana regulatornom i proceduralnom složenošću te nedostatkom usklađenosti, što dovodi do spore koordinacije i gubitka vremena;

22. poziva Komisiju i države članice da zauzmu pristup vojnoj mobilnosti koji obuhvaća cijelo društvo i uključuje sve relevantne dionike, uključujući javni, privatni i civilni sektor, priopćavanjem i objašnjavanjem poduzetih mjera;

23. zahtijeva da Komisija i države članice hitno i u potpunosti provedu 13 obveza u pogledu vojne mobilnosti preuzetih 2024., s naglaskom na ulaganjima u prometnu infrastrukturu i prijevozna sredstva, regulatornu usklađenost, ubrzanje izdavanja dozvola za prekogranično kretanje i jačanje ZSOP-a te suradnje EU-a i NATO-a;

24. potiče Komisiju da zauzme horizontalni pristup pri predlaganju daljnjih mjera usklađivanjem i pojednostavnjenjem propisa i postupaka s hitnim ciljem integracije i koordinacije pristupa EU-a uklanjanju svih postojećih administrativnih, diplomatskih, logističkih i infrastrukturnih prepreka vojnoj mobilnosti;

25. poziva na uspostavu europske digitalne jedinstvene kontaktne točke za izdavanje odobrenja za prekogranično kretanje vojne opreme, uključujući kodificirani sustav prioriteta i bazu podataka koja se dijeli s NATO-om;

26. ističe potrebu za pojednostavnjenjem složenih, dugotrajnih i različitih nacionalnih pravila i postupaka; ustraje u tome da se u okviru predstojećeg paketa za vojnu mobilnost predlože pojednostavnjeni, usklađeni, ujednačeni i digitalizirani postupci za sve vrste prijevoza, uključujući carine, prijevoz opasnog tereta, izvanredni prijevoz, diplomatska odobrenja i upotrebu istovjetnih dozvola, kao što su zahtjevi/odobrenja za prekogranično kretanje i dokumentacijski obrazac EU-a/NATO-a br. 302, koje bi trebale prepoznati i upotrebljavati sve države članice; nadalje, poziva na razvoj vojnog carinskog sustava kako bi se digitalizirale carinske formalnosti i smanjilo administrativno opterećenje i troškovi u pogledu postojećih projekata EU-a kao što je sustav sigurne digitalne vojne mobilnosti;

27. naglašava važnost uklanjanja administrativnih i infrastrukturnih prepreka s kojima se suočavaju poduzeća koja upravljaju izvanrednim cestovnim prijevozom vojne opreme i dizalicama za ključne infrastrukturne projekte; stoga poziva na daljnje usklađivanje pravila o izvanrednom cestovnom prijevozu u okviru aktualne revizije Direktive o masama i dimenzijama;

28. ističe da osiguranje za visokorizične pružatelje logističkih usluga od ratnog rizika može poslužiti kao poticaj poduzećima jer doprinosi ublažavanju operativnih rizika;

29. naglašava da će se usklađivanjem postupaka i učinkovitom interoperabilnošću povećati uzajamno povjerenje među državama članicama i potaknuti prekogranična povezivost;

30. pozdravlja cilj pojednostavnjenja pravnih i administrativnih okvira, kako je predloženo u Skupnom paketu za obrambenu pripravnost i predstojećoj zajedničkoj komunikaciji o vojnoj mobilnosti 2025. te poziva na njezino brzo stupanje na snagu i provedbu;

Okvir za krizne situacije

31. poziva Komisiju da predstavi pravni i operativni okvir u vezi s „kriznim situacijama”, pri čemu bi se jasno razlikovale barem tri „faze”, primjerice „mir”, „kriza” i „rat”, uključujući pravila za svaku fazu kako bi se oružanim snagama osigurala interoperabilnost i prioritetni pristup prometnoj infrastrukturi, mrežama i imovini, uz pojednostavnjeno kretanje vojnog osoblja i opreme diljem različitih vojnih koridora; traži da se tim okvirom pruže jasne definicije „rezervnih scenarija” i „rezervnih rješenja” kako bi se zajamčio kontinuitet vojnog prijevoza u slučaju poremećaja, kao i smjernice za države članice o ovlašćivanju različitih pružatelja sigurnosti za nadzor i zaštitu kritične infrastrukture;

32. očekuje da će se predstojećim pravnim okvirom uspostaviti učinkovit i jasan komunikacijski i koordinacijski sustav između vojnih i javnih tijela, uključujući NATO, kako bi se, među ostalim, razmjenjivale informacije, kada je to potrebno, s upraviteljima infrastrukture i prijevoznicima kvalificiranima za pružanje usluga vojne logistike u cilju poticanja otpornosti u svim mrežama za svaku fazu; osobito napominje nedostatak suradnje i ograničenu komunikaciju između lučkih uprava i vojnih aktera ili relevantnih aktera u uspostavljanju obrane; prima na znanje osjetljivu prirodu praksi razmjene informacija, posebno s europskim lučkim upravama u stranom vlasništvu; naglašava, međutim, da je potreban pouzdan i siguran kanal za posebnu razmjenu informacija;

33. ističe potrebu za uspostavom stalnog mehanizma za donošenje odluka kako bi se šefovima država i vlada omogućilo da poduzmu hitne mjere u fazama „krize” i „rata”;

34. poziva Komisiju da uspostavi radnu skupinu za vojnu mobilnost s predstavnicima svih nadležnih tijela EU-a kako bi se horizontalno pojednostavnila priprema, provedba i praćenje svih inicijativa koje se odnose na vojnu mobilnost te, usporedno s time, poziva na imenovanje nacionalnih kontaktnih točaka radi poboljšanja općeg upravljanja vojnom mobilnošću i njezine koordinacije;

35. potiče Komisiju da uzima u obzir sve preporuke Europskog revizorskog suda o upravljanju u okviru svih budućih inicijativa u području vojne mobilnosti;

36. uviđa ključnu ulogu koju radnici u prometnom sektoru imaju u vojnoj mobilnosti i funkcioniranju lanaca opskrbe; poziva Komisiju i države članice da riješe problem nedostatka radne snage, da ulažu u radnu snagu u prometnom sektoru, da poboljšaju radne uvjete, mogućnosti osposobljavanja kako bi radnici stekli vještine potrebne za vojnu mobilnost, kao i privlačnost sektora;

Poboljšanje i izgradnja nove infrastrukture s dvojnom namjenom

37. pozdravlja činjenicu da je Vijeće usvojilo četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost u EU-u za kretanja uz prethodnu kratku najavu te za masovna kretanja, koji su uspostavljeni u suradnji s NATO-om, kao i činjenicu da je u tijeku utvrđivanje 500 žarišnih točaka koje je potrebno hitno unaprijediti; ističe da je više od 94 % tih koridora dio mreže TEN-T, što naglašava snažnu sinergiju između civilne i vojne infrastrukture; poziva na preciznu procjenu financijskih potreba za dovršetak tih koridora za vojnu mobilnost;

38. naglašava da je potrebno ubrzati razvoj prometne infrastrukture i poboljšati i fizičku i kibernetičku zaštitu njezinih ključnih komponenti duž četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost;

39. ističe da najslabije karike i uska grla neizravno utječu na funkcioniranje i učinkovit kontinuitet cijelih koridora i prometne mreže u cjelini; stoga poziva Komisiju i države članice da dodijele odgovarajuća sredstva kako bi se osigurala dobro povezana mreža vojne mobilnosti, uključujući poboljšanja u održavanju, modernizaciji i interoperabilnosti postojeće infrastrukture;

40. poziva Komisiju i države članice da procijene potrebu za imenovanje posebnih europskih koordinatora za svaki prioritetni koridor za vojnu mobilnost, koji bi bili članovi radne skupine za vojnu mobilnost, kako bi se olakšalo funkcioniranje tih koridora;

41. podsjeća da infrastruktura za suzbijanje mobilnosti, uključujući prepreke s dvojnom namjenom, utvrde i sustave brzog raspoređivanja za jačanje granične i teritorijalne obrane, također čini važan dio vojne mobilnosti; poziva Komisiju i države članice da provedu temeljito i koordinirano planiranje i pripremu za infrastrukturu za suzbijanje mobilnosti u četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost, pri čemu prioritet treba dati istočnom i sjevernom koridoru;

42. podsjeća da su željeznice okosnica kopnenog sustava mobilnosti za prijevoz velikih količina glomazne, teške, opasne i rizične vojne imovine; inzistira na tome da bi prednost trebalo dati trenutačnim i

kratkoročnim rješenjima, kao što je uklanjanje administrativnog opterećenja za vojno osoblje za prekogranično kretanje; poziva Komisiju da se pobrine za povećanje izgradnje kapaciteta, posebno u prometnim čvorištima i ključnim područjima duž četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost;

43. ističe ključnu ulogu interoperabilnosti željeznica u osiguravanju neometanog rada u svim državama članicama; izražava duboku zabrinutost zbog kontinuiranog nedostatka željezničke interoperabilnosti uzrokovanog razlikama u širinama kolosijeka unutar EU-a, kao što je slučaj u baltičkim državama, Finskoj i na Pirenejskom poluotoku, što utječe na prekogranično kretanje postrojbi, opreme i imovine, zbog čega je cestovni prijevoz neophodan; traži od Komisije da nastavi uklanjati razne prepreke za neometan željeznički promet diljem EU-a, među ostalim sporo uvođenje ERTMS-a i digitalnog automatskog priključivanja (DAC), kao i razlike u širini kolosijeka; podsjeća na zahtjev iz Uredbe o mreži TEN-T da dotične države članice do srpnja 2026. predstave svoje planove za migraciju svojih mreža na europsku standardnu nazivnu širinu kolosijeka; u tom pogledu pozdravlja projekt Rail Baltica za povezivanje baltičkih država sa željezničkom mrežom EU-a zahvaljujući prilagodbi širine kolosijeka; smatra taj projekt strateškim za civilnu i vojnu mobilnost jer pruža interoperabilne i održive željezničke veze velikog kapaciteta diljem istočnog krila EU-a;

44. napominje da su digitalne tehnologije koje su relevantne za povećanje kapaciteta civilnih željeznica, kao što su ERTMS i DAC, također relevantne za vojnu mobilnost i trebalo bi ih poboljšati; upozorava da je ERTMS razvijen u drukčijem geostrateškom kontekstu i poziva na procjenu njegove stabilnosti i otpornosti u području kibernetičke sigurnosti; naglašava da bi zbog oslanjanja na radijsku tehnologiju svaka nedostupnost mreže uslijed ometanja ili drugih čimbenika dovela do trenutačne obustave željezničkog prometa; poziva na sličnu procjenu u okviru razvoja budućeg željezničkog mobilnog komunikacijskog sustava (FRMCS);

45. napominje da su cestovne i željezničke veze s lukama i mrežama teretnih terminala često ključne za olakšavanje „posljednjeg kilometra” isporuke vojne opreme na konačno odredište i kao takve imaju ključnu ulogu u uspješnosti vojne mobilnosti; podsjeća da bi sve strateške točke u cestovnom prometu, kao što su parkirališta, postaje za opskrbu gorivom i postaje za pranje automobila, trebalo hitno nadograditi kako bi se u vrijeme nužde ondje mogao smjestiti velik broj vojnih prijevoznih sredstava i osoblja; stoga poziva na to da ulaganja u ključnu cestovnu infrastrukturu duž četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost budu jedan od prioriteta kako bi se omogućila što učinkovitija vojna mobilnost;

46. poziva na donošenje usklađenog europskog okvira kojim bi se olakšalo kretanje vojnih konvoja kojima upravljaju ovlašteni civilni pružatelji usluga, kao što su oni koji pružaju usluge izvanrednog cestovnog prijevoza, upravljanje specijaliziranim dizalicama i teškom opremom, kroz četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost, uz istodobno jamčenje civilne sigurnosti;

47. ističe da luke imaju stratešku ulogu kao kritična čvorišta u mreži vojne mobilnosti, služe kao ulazne i izlazne točke za razmještanje vojnih snaga velikih razmjera i omogućuju integraciju prijevoza od mora do kopna, posebno za transatlantsku suradnju, kao i otpornost strateških gospodarskih interesa Unije; napominje da pomorska infrastruktura ima strukturne nedostatke jer mnogi terminali EU-a nisu osmišljeni za rukovanje vojnim teretom; naglašava potrebu za osiguravanjem dostatnih kapaciteta za vojnu opremu i za uspostavom kriznih planova za preusmjeravanje civilnog tereta ako je to potrebno;

48. ističe da je zbog vlasništva i kontrole nad određenom kritičnom pomorskom infrastrukturom potrebno smjesta djelovati i donijeti strože propise, kako je istaknuto u Bijeloj knjizi o europskoj obrambenoj spremnosti 2030.;

49. poziva na ulaganja u infrastrukturu luka te na izmijenjene uvjete pristupa financijskim instrumentima i za morske i za unutarnje luke, kako bi se pojačala njihova integracija s koridorima mreže TEN-T i poboljšale politike EU-a za energetsku sigurnost; potiče Komisiju da izradi i provede strategije za poboljšanje sposobnosti i povećanje kapaciteta luka; ističe obje dimenzije pomorskih područja, kako površinske tako i ispodpovršinske, te poziva na uključivanje ro-ro plovila (za ukrcaj i iskrcaj vozila) i ro-pax plovila (za ukrcaj i iskrcaj vozila i putnika) kao mobilne imovine s dvojnom namjenom u područje primjene strategije EU-a za vojnu mobilnost;

50. napominje da su unutarnji plovni putovi također važan element vojne mobilnosti jer nude neometan i održiv način prijevoza dvojne namjene zahvaljujući raspoloživom kapacitetu, intermodalnoj komplementarnosti i manjoj osjetljivosti na presretanje informacija; prima na znanje postojeći kapacitet vodne mreže za prijevoz glomazne vojne imovine, opasne robe i goriva za redovitu opskrbu, kao i za pružanje pričuvnih rješenja u okviru kriznog planiranja; predlaže da se procijeni potreba za daljnjim proširenjem postojećih prevodnica i za povećanjem dostupnosti dizalica i flote plovila;

51. naglašava važnost stvaranja dodatnih logističkih središta i terminala za pretovar duž četiri glavna koridora za vojnu mobilnost; poziva na to da se postojeća logistička središta i terminali za pretovar važni za vojni prijevoz duž koridora vojne mobilnosti na odgovarajući način prilagode i odrede kao infrastruktura s dvojnom namjenom te da budu opremljeni opremom prikladnom za tu svrhu, kao što su

utovarne platforme s izravnim pristupom i rampe prikladne za vojna sredstva;

52. ističe važnost uspostave mreže strateški smještenih logističkih središta duž četiri prioritetna koridora vojne mobilnosti, uključujući luke unutarnjih plovnih putova, koja mogu pružiti potrebnu infrastrukturu za održavanje, skladištenje i popravak kako bi se osigurali brzi intermodalni prijenosi između cestovne, željezničke i pomorske infrastrukture, infrastrukture unutarnjih plovnih putova i zračnih luka te vojnih postrojenja; u tom pogledu naglašava da bi takva središta trebala imati nužnu energetsku infrastrukturu s dvojnom namjenom, kao što su postaje za opskrbu gorivom i obnovu kapaciteta, radi podupiranja mobilnosti i sigurnosti opskrbe;

53. naglašava da bi logistička središta trebala osigurati prostor, kapacitete i infrastrukturu za postrojbe u tranzitu, posebno u pogledu skloništa, opskrbe hranom i gorivom;

54. poziva na to da se razvoj logističkih središta podupre i u okviru relevantnih europskih industrijskih programa kako bi se ojačala otpornost europske industrijske i tehnološke baze; podsjeća da je potrebno poduzeti mjere za digitalizaciju logističkih procesa kako bi se osigurala otpornost i sigurnost strateške infrastrukture;

55. smatra da je od krajnje važnosti proširiti prometne koridore, pa i za vojnu mobilnost, u Ukrajinu, Republiku Moldovu i zapadni Balkan kako bi se poboljšala interoperabilnost, povećala operativna sposobnost reagiranja, po potrebi pružila potpora partnerima u njihovu otporu ruskoj agresiji i drugim hibridnim prijetnjama u regiji te odvratilo od budućih agresija na području EU-a; prima na znanje upotrebu koridora solidarnosti za vojnu mobilnost i smatra da ih je važno ojačati kako bi se povećala sigurnost i otpornost Ukrajine;

56. naglašava da su točni, sigurni i ažurirani digitalni modeli, digitalne karte, geografski informacijski sustavi i usluge geoprostornih podataka neophodni za planiranje civilne i vojne upotrebe infrastrukture i ruta, prekograničnu koordinaciju i brzo raspoređivanje postrojbi i opreme; naglašava da je zaštita podataka i komunikacije tijekom vojnih kretanja od krajnje važnosti za sigurnost građana i vojnog osoblja te za očuvanje kapaciteta; naglašava da bi sve usluge prometnih informacija koje se koriste u vojne i obrambene svrhe trebale biti propisno osigurane i pravno zaštićene kako bi se spriječilo digitalno curenje osjetljivih informacija o operacijama vojne mobilnosti i gospodarskih podataka; potiče Komisiju da koordinira digitalne i elektroničke sigurnosne mjere duž četiri prioritetna koridora vojne mobilnosti;

57. naglašava da je cijela Europska unija osjetljiva na kibernetičke napade i neovlaštene digitalne upade; naglašava da su digitalni sustavi koji kontroliraju fizičku prometnu infrastrukturu i imovinu

glavne mete kibernetičkih napada; stoga poziva EU i države članice da podrže razvoj i uvođenje inovativnih europskih suverenih digitalnih tehnologija, uključujući Galileo, kako bi se poboljšala i kibernetička sigurnost i otpornost te infrastrukture i imovine; u tom pogledu ističe potencijal umjetne inteligencije i potiče daljnja istraživanja i razvoj kako bi se razvili digitalni kapaciteti sljedeće generacije;

58. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog povećanja ruskih kibernetičkih napada na navigacijske sustave u regiji Baltičkog mora; poziva Komisiju da u predstojeći skupni paket uključi i riješi pitanje prirode hibridnih prijetnji te pitanja ometanja i zavaravanja globalnih navigacijskih satelitskih sustava (GNSS) kao hibridnog napada na europski pomorski i zračni promet;

59. ističe da je potrebno ubrzati prenošenje i provedbu Direktive NIS 2[14] te poboljšati suradnju između sektorskih tijela nadležnih za promet, nadležnih agencija za kibernetičku sigurnost, timova za odgovor na računalne sigurnosne incidente (CSIRT-ovi) i Europske mreže organizacija za vezu za kibernetičke krize (EU-CyCLONe); naglašava važnost uključivanja konkretnih mjera koje se odnose na aspekte vojne mobilnosti u procjene kibernetičkosigurnosnih rizika na razini EU-a i na nacionalnoj razini;

60. ističe važnost zaštite i poboljšanja otpornosti kritične prometne infrastrukture, uključujući zaštitu od kibernetičkih napada i drugih hibridnih prijetnji koje ugrožavaju civilni zračni, pomorski i kopneni promet; podsjeća da ključna energetska i komunikacijska infrastruktura (zračna, površinska i podmorska ili podvodna, uključujući GNSS) također izravno utječe na uspjeh aktivnosti vojne mobilnosti;

61. poziva na uspostavu europskog mehanizma za praćenje i pružanje brzog odgovora u slučaju kibernetičkih ili hibridnih napada na ključnu prometnu, energetsku i komunikacijsku infrastrukturu, koji će se razviti u bliskoj suradnji s NATO-om;

62. traži od Komisije da hitno poduzme mjere za pojednostavnjenje i ubrzanje postupaka za ulaganja u vojnu mobilnost, posebno kako bi se uvela ciljana izuzeća od trenutačnih pravila o javnoj nabavi za infrastrukturu za vojnu mobilnost i imovinu koja ima značajnu vojnu komponentu ili komponentu dvojne namjene; naglašava da se projekti od strateškog europskog interesa moraju provoditi bez

---

[14] Direktiva (EU) 2022/2555 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o mjerama za visoku zajedničku razinu kibersigurnosti širom Unije, izmjeni Uredbe (EU) br. 910/2014 i Direktive (EU) 2018/1972 i stavljanju izvan snage Direktive (EU) 2016/1148 (Direktiva NIS 2) (SL L 333, 27.12.2022., str. 80., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

prekomjernih kašnjenja, uz istodobno osiguravanje transparentnosti, poštenog tržišnog natjecanja i prava na pravičan postupak;

63. napominje važnost javno-privatnih partnerstava za vojnu mobilnost; potiče EU i države članice da olakšaju i potiču civilno-vojnu suradnju u vezi s vojnom mobilnošću; ističe važnost predvidljivosti potražnje kapaciteta za vojnu mobilnost u kombinaciji s dostatnim financiranjem i pojednostavnjenim pravilima o javnoj nabavi, što bi opskrbnoj industriji omogućilo da poveća i održi razinu proizvodnje;

64. smatra da bi načelo davanja prednosti europskim proizvodima trebalo biti prioritet u nastojanjima EU-a da ojača svoju stratešku autonomiju i otpornost, istodobno uvažavajući slobodu država članica da izgrade svoje vojne kapacitete kako bi odgovorile na prijetnje u kratkom roku; podsjeća da bi se to načelo trebalo primjenjivati kako bi se osiguralo da se sredstvima EU-a uloženima u obranu i sigurnost u okviru programa kao što su SAFE, EDIP i EDIRPA, posebno u tehnologije povezane s kritičnom infrastrukturom s dvojnom namjenom, podupire EDTIB;

65. ponavlja da otpornost kritične infrastrukture zahtijeva usklađeniju i temeljitiju provjeru izravnih stranih ulaganja u EU-u; naglašava da revizija Uredbe (EU) 2019/452 o provjeri izravnih stranih ulaganja predstavlja velik korak prema dosljednijem i učinkovitijem europskom okviru za zaštitu sigurnosti i javnog poretka uz istodobno očuvanje otvorenosti i transparentnosti; u tom pogledu pozdravlja prijedlog Komisije za reviziju Uredbe (EU) 2019/452 o provjeri izravnih stranih ulaganja u cilju postizanja odgovarajuće ravnoteže između potreba za ulaganjima i zaštite osnovnih sigurnosnih interesa i obrambenih kapaciteta EU-a;

66. naglašava da će tijekom sljedećeg desetljeća, unatoč napretku u dekarbonizaciji prometa, upotreba fosilnih goriva u vojnoj mobilnosti i dalje biti ključna, kao što je upotreba hibridnih lokomotiva i lokomotiva s motorima s unutarnjim izgaranjem, što je jedino operativno rješenje u slučaju velike nestašice električne energije;

67. skreće pozornost na potrebu za proširenjem lanaca opskrbe gorivom za oružane snage duž četiri prioritetna koridora vojne mobilnosti; ističe da je potrebno razviti energetsku infrastrukturu na cijelom istočnom krilu kako bi se podržale aktivnosti vojne mobilnosti i poziva Komisiju da razmotri pitanje „nestašice goriva”; potiče stvaranje zaliha strateških rezerva energije, što bi moglo biti posebno važno za regije s nedovoljnom infrastrukturom cjevovoda i niskim kapacitetima za skladištenje goriva; u tom pogledu poziva Komisiju da, s obzirom na nedavne geopolitičke promjene, revidira

Direktivu o zalihama nafte[15] kako bi se poboljšala energetska sigurnost i otpornost na nove prijetnje u nastanku;

68. podsjeća da s obzirom na to da je za prometovanje vlakova u željezničkom sustavu potrebna električna energija, željezničke operacije iziskuju povećanu otpornost energetskih mreža i brzo uspostavljanje napajanja u slučaju većeg nestanka struje ili njezine nestašice;

69. sa zabrinutošću konstatira da EU uvelike ovisi o uvozu sirove nafte i naftnih derivata; poziva Komisiju da prepozna da snažna europska strategija za vojnu mobilnost zahtijeva otporne kapacitete rafinerija goriva i proizvodnje alternativnih goriva koji se uglavnom nalaze u EU-u, a kako bi se poboljšala njegova strateška autonomija; poziva na hitan razvoj sveobuhvatne mreže za distribuciju i skladištenje goriva te na diversifikaciju opskrbe energijom kako bi se zajamčila energetska sigurnost; naglašava da pravodobna provedba odredaba i ciljeva Uredbe o infrastrukturi za alternativna goriva (AFIR)[16] također može imati važnu ulogu u diversifikaciji mogućnosti opskrbe energijom za vojnu mobilnost i doprinijeti općim ciljevima EU-a u području dekarbonizacije prometa;

70. stoga poziva Komisiju da pri razvoju energetskog sustava EU-a u obzir uzme kapacitete i potrebe vojne mobilnosti, uzimajući u obzir ciljeve dekarbonizacije i potrebu za strateškom autonomijom i otpornošću;

Istočno krilo

71. ističe da je, s obzirom na rusku ratnu agresiju na Ukrajinu, istočno krilo EU-a opetovano bilo meta kibernetičkih napada, hibridnih prijetnji i činova sabotaža, uključujući incidente protiv prijevoznika; stoga poziva EU da pojača napore za potporu državama članicama kako bi se osigurala potpuna zaštita i otpornost kritične prometne infrastrukture na istočnom krilu, među ostalim brzim mehanizmima za jačanje i pojačanu kibernetičku obranu željezničkih, cestovnih, lučkih i energetskih čvorišta; u tom pogledu ističe iznimnu ranjivost baltičkih država, posebno zbog Suwalkijeve prevlake te naglašava da bi u slučaju ruske agresije bilo potrebno ubrzati vrijeme odgovora i kretanje postrojbi;

---

15 Direktiva Vijeća 2009/119/EZ od 14. rujna 2009. o obvezi država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata (SL L 265, 9.10.2009., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj).

16 Uredba (EU) 2023/1804 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva i stavljanju izvan snage Direktive 2014/94/EU (SL L 234, 22.9.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1804/oj).

72. podsjeća da četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost imaju ključnu ulogu u sigurnosti i obrani EU-a; smatra da će omogućavanje brzog i učinkovitog funkcioniranja svih utvrđenih prioritetnih koridora za vojnu mobilnost omogućiti djelotvornu zaštitu država članica koje su trenutačno najizloženije ruskim prijetnjama; skreće pozornost na činjenicu da četiri prioritetna koridora za vojnu mobilnost EU-a također osiguravaju NATO-vu sposobnost da brzo osnaži i djelotvorno brani istočno krilo, čime se poboljšava kolektivna sigurnost, odvraćanje i otpornost u cijelom savezu;

73. napominje da je vojna mobilnost u Poljskoj i prema Poljskoj ključna za sigurnost cijelog istočnog krila; ističe dodanu vrijednost multimodalnih logističkih središta smještenih u zapadnoj Europi kako bi se osiguralo brzo kretanje europskih i savezničkih postrojbi i teške opreme u istočnu Europu;

74. pozdravlja inicijativu Pakt za istočne regije, koju je nedavno najavila Komisija, čiji je cilj pružiti prilagođenu potporu državama članicama duž istočne granice EU-a radi poboljšanja infrastrukture i povećanja otpornosti u pograničnim regijama; naglašava ključnu važnost projekta „Istočni štit” kao strateškog poduhvata za jačanje europske sigurnosti, uključujući zaštitom važnih vojnih koridora radi održavanja kapaciteta za pružanje odgovora, i prima na znanje njegovo uključivanje u Bijelu knjigu o obrambenoj spremnosti; poziva na dodjelu odgovarajućih financijskih sredstava kako bi se osigurala njegova provedba;

75. podsjeća da se infrastrukturni projekti za vojnu mobilnost moraju kontinuirano preispitivati i ažurirati kao dio europskog semestra za obranu u skladu s najnovijim vojnim prijetnjama i mogućnostima, što uz teritorijalno širenje luka uključuje i osposobljavanje osoblja i poboljšano upravljanje pomorskim prometom te kapacitete za otpornost na prijetnje koje se brzo razvijaju, kao što je otkrivanje podvodnih dronova;

76. podržava Europsku inicijativu za obranu od bespilotnih letjelica u svjetlu nedavnih i opetovanih kršenja europskog zračnog prostora bespilotnim letjelicama; poziva na poboljšanje i povećanje kapaciteta za bespilotne letjelice u svim državama članicama u suradnji s NATO-om i na temelju iskustava ukrajinskih oružanih snaga na terenu; naglašava da bi se ti europski kapaciteti za bespilotne letjelice trebali temeljiti na poukama izvučenima iz Ukrajine o ključnoj vrijednosti stvaranja inovativnih ekosustava za dronove i obranu od dronova, pri čemu bi se istraživanje i razvoj povezalo s proizvodnjom i oslanjalo na prilagodljive proizvodne kapacitete i kontinuirani tehnološki razvoj, od podvodnih, izviđačkih i borbenih bespilotnih letjelica do obrambenih kapaciteta i kapaciteta za obranu od dronova;

77. podsjeća da bi se mreža za obranu od bespilotnih letjelica mogla prilagoditi za dvojnu namjenu i pomoći u suočavanju s prijetnjama koje nisu povezane s obranom ili drugim opasnostima koje su zajedničke svakoj granici EU-a, uključujući zaštitu granica, instrumentalizaciju migracija, zaštitu kritične infrastrukture i transnacionalni organizirani kriminal;

Povećanje kapaciteta

78. napominje da su sustavi kopnenog prijevoza glavni načini prijevoza vojnih sredstava i obično su teška i glomazna i sadržavaju opasnu robu;

79. sa zabrinutošću prima na znanje trenutačni nedostatak određene opreme za vojnu mobilnost, kao što su niskopodni vagoni, te smanjenje njihove proizvodnje od razdoblja hladnog rata; poziva na to da se njihov razvoj podupre u okviru europskih industrijskih programa; naglašava hitnu potrebu za suradnjom između javnih i privatnih dionika kako bi se iskoristio i maksimalno povećao potencijal dostupnih željezničkih resursa za vojnu mobilnost i potaknulo sklapanje ugovora po pozivu;

80. naglašava potrebu za time da se hitno razmotri nedostatak željezničkih vozila u europskim željezničkim organizacijama; naglašava važnost usklađenog postupka odobravanja željezničkih vozila kojim upravlja Agencija EU-a za željeznice (ERA); podsjeća na potrebu da se nacionalna pravila zamijene tehničkim specifikacijama za interoperabilnost (TSI) kako bi se povećala dostupnost prekograničnih željezničkih vozila u vojne i civilne svrhe;

81. poziva na koordinirani pristup kupnji željezničkih vozila kako bi se što učinkovitije iskoristili raspoloživi proizvodni kapaciteti; ističe da bi trebalo poticati zajedničku nabavu takvih vozila;

82. napominje da je zračni prijevoz, osim kopnenog prijevoza, najbrži način za premještanje prvih vojnih sredstava i logističkih materijala; naglašava potrebu za razvojem europske strateške zračne rezerve i jačanje strateških pospješitelja zračne vojne mobilnosti, kao što su teretni zrakoplovi;

83. prima na znanje sve veću upotrebu autonomnih vozila u isporuci vojne opreme, što pruža rješenje za nedostatak osoblja u vojnim logističkim jedinicama i smanjuje ljudske gubitke u vrijeme sukoba; potiče prilagodbu zakonodavstva i propisa EU-a i država članica kako bi se omogućilo uvođenje poluautonomne logistike u koridore za vojnu mobilnost;

84. poziva na razmatranje dostupnosti i primjerenosti kapaciteta EU-a za sanitetski prijevoz više pacijenata, odnosno ozlijeđenog osoblja, kako bi se osigurala njihova pravodobna evakuacija i odgovarajuća skrb;

85. ističe da je potrebno ocijeniti i objediniti zahtjeve država članica kako bi se osigurala stalna dostupnost i opskrba sredstvima s dvojnom namjenom, kao što su lokomotive, plovila, kamioni, prikolice za izvanredan prijevoz, strateški zračni mostovi, sustavi za opskrbu gorivom u zraku te fiksne i mobilne dizalice;

86. naglašava važnost upisa prethodno navedenih prijevoznih sredstava u civilno-vojnu „pričuvu za solidarnost” kako bi se mogla koristiti kad god i gdje god su potrebna, na najučinkovitiji način i nadovezujući se na strateške pričuve sustava rescEU za europski odgovor na krize; poziva Komisiju da osigura koordinaciju na razini EU-a s državama članicama radi predvidljivosti i planiranja u opskrbnoj industriji;

87. ističe da je potrebno osigurati usklađenost između prioriteta iz Akcijskog plana za vojnu mobilnost i Programa za europsku obrambenu industriju (EDIP) kako bi se osiguralo da se na temelju procjena nedostatka kapaciteta (CDP-a i koordiniranog godišnjeg preispitivanja u području obrane (CARD)) definiraju prioriteti financiranja; poziva Komisiju da potakne europsku obrambenu tehnološku i industrijsku bazu da svrati pozornost na te neusklađenosti; prima na znanje potrebu za podupiranjem ulaganja u kupnju, popravak, održavanje i dijeljenje prometne imovine s pomoću instrumenata financiranja na razini EU-a; ističe važnost predvidljivosti potražnje kapaciteta za vojnu mobilnost u kombinaciji s dostatnim financiranjem i pojednostavnjenim pravilima o javnoj nabavi, što bi opskrbnoj industriji omogućilo da poveća i održi razinu proizvodnje;

88. poziva na ulaganje u istraživanje i razvoj kako bi se unaprijedili kapaciteti dvojne namjene; naglašava važnost potpore EU-a u podupiranju inovacija u tehnologijama vozila dvojne namjene, uključujući modularne platforme koje se mogu prilagoditi za civilnu i vojnu upotrebu te u pomorskim i zrakoplovnim civilnim industrijama radi razvijanja novih tehnologija;

Pojačana suradnja EU-a i NATO-a

89. smatra da poboljšana vojna mobilnost osnažuje i zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku i transatlantski savez; naglašava da se NATO za premještanje postrojbi i opreme oslanja na infrastrukturu država članica EU-a; s odobrenjem primjećuje da su, zahvaljujući napretku u suradnji EU-a i NATO-a, među ostalim putem strukturiranog dijaloga EU-a i NATO-a o vojnoj mobilnosti, relevantni vojni zahtjevi EU-a u skladu s tehničkim i geografskim zahtjevima NATO-a na razini od oko 95 %;

90. poziva države članice da poboljšaju svoju međusobnu suradnju i suradnju s NATO-om, posebno u okviru postojećeg srednjoeuropskog sustava cjevovoda i NATO-ova programa ulaganja u sigurnost, kako bi se osigurala interoperabilnost, kibernetička sigurnost te dostatni

kapaciteti za prijevoz i skladištenje za vojne operacije EU-a i NATO-a;

91. izražava žaljenje zbog postojanih političkih i postupovnih prepreka razmjeni klasificiranih podataka o logističkim mrežama između NATO-a i EU-a i poziva na zajedničko razumijevanje u tom pogledu kako bi se postigle sinergije; naglašava da te prepreke, posebno nepostojanje sporazuma s NATO-om o razmjeni klasificiranih podataka, značajno narušavaju učinkovitost obrambenih napora obiju organizacija; poziva države članice EU-a da ulože velike napore kako bi se prevladale političke prepreke koje sprečavaju postizanje dogovora o razmjeni klasificiranih podataka; poziva na uspostavu stalne platforme EU-a i NATO-a za razmjenu informacija kako bi se podržao rad NATO-ova Zapovjedništva združenih snaga za potporu i realizaciju operacija;

92. poziva na organizaciju redovitih zajedničkih vježbi EU-a i NATO-a i testiranja otpornosti na stres u kojima sudjeluju oružane snage, civilna zaštita, upravitelji infrastrukture i prijevoznici kako bi se poboljšala komunikacija, koordinacija, pojednostavnili postupci te utvrdile i uklonile prepreke vojnoj mobilnosti;

93. poziva Komisiju i NATO da poboljšaju koordinaciju u pogledu pomorske mobilnosti, osiguraju standarde interoperabilnosti za pomorski prijevoz, pristup lukama i zaštitu pomorskih komunikacijskih linija, s posebnim naglaskom na Atlantiku, Sredozemlju i najudaljenijim regijama; poziva na blisku suradnju EU-a i NATO-a u osiguravanju transatlantske isporuke vojne opreme i zaliha morem i zrakom zbog njihove važnosti; prepoznaje važnu ulogu Turske u osiguravanju prometnih ruta i ukupne vojne mobilnosti EU-a i NATO-a, posebno njezinu odluku o zatvaranju crnomorskih tjesnaca u veljači 2022., što je Rusiji onemogućilo da ojača svoju pomorsku prisutnost u Crnom moru;

94. napominje da vrijeme potrebno za planiranje na operativnoj razini NATO-a iznosi tri dana; stoga ustraje u ispunjavanju obveza u pogledu postizanja cilja od najviše tri do pet dana potrebnih za dovršetak relevantnih postupaka za prelazak granice i izdavanje dozvola za prijevoz izvanrednog, glomaznog i vrlo teškog tereta, oslanjajući se pritom na pojednostavnjene, usklađene i digitalizirane postupke; poziva na to da se vrijeme jedinica za brzu reakciju u „doba mira” skrati na tri dana, a u kriznoj situaciji na 24 sata; ponavlja svoj poziv na spajanje dvaju obrazaca 302 koje koriste NATO i EU u jedan obrazac kako bi se smanjilo nepotrebno udvostručavanje i olakšala brža prekogranična kretanja; kako bi se ubrzali postupci izdavanja dozvola, poziva na uvođenje automatskog priznavanja analiza ruta i mostova u državama članicama i preko granica te ubrzanog režima koji se temelji na obavješćivanju za certificirane operatore koji u okviru paketa za vojnu mobilnost obavljaju vojni prijevoz ili prijevoz povezan s hitnim situacijama;

95. poziva države članice da hitno razviju potrebne obrambene kapacitete za vojni prijevoz, uključujući proširenje mreže cjevovoda NATO-a i kapacitete za strateški zračni most, na temelju koordiniranog godišnjeg preispitivanja nalaza u području obrane i prioriteta EU-a za razvoj kapaciteta iz 2023.; smatra da je važno, prema potrebi uz savjetovanje s NATO-om, ispuniti vojne zahtjeve i ublažiti tehničke i geografske nedostatke;

96. naglašava dodanu vrijednost iznimnog sudjelovanja SAD-a, Kanade, Ujedinjene Kraljevine, Norveške i Švicarske te drugih partnera sličnih stavova u projektu vojne mobilnosti u okviru stalne strukturirane suradnje (PESCO); poziva na ostvarivanje ciljeva sposobnosti i proširenje sudjelovanja na strateške partnerske zemlje kao što su Ukrajina i Republika Moldova, u skladu s pravilima PESCO-a;

97. naglašava potrebu za interoperabilnošću i s ključnim regionalnim partnerima i zemljama kandidatkinjama kao što su Ukrajina, Republika Moldova i zapadni Balkan; poziva na pružanje posebne pomoći Republici Moldovi kako bi bila otpornija na hibridne prijetnje i bolje povezana s prometnim i sigurnosnim sustavima EU-a; naglašava važnost poboljšanja koordinacije s regionalnim partnerima u pogledu tehničkih standarda, sigurnosti kritične infrastrukture i zaštite mreža od hibridnih prijetnji i napada; smatra da interoperabilnost s trećim zemljama mora biti popraćena redovitim procjenama;

98. Ističe važnost Parlamenta ne samo kao suzakonodavca u politici vojne mobilnosti, kao dijela ambicije EU-a da postigne obrambenu pripravnost do 2030., već i u njegovoj ulozi u demokratskom nadzoru nad djelovanjem EU-a; stoga poziva Komisiju da osigura sustavnije praćenje i strože izvješćivanje, među ostalim u vezi sa suradnjom EU-a i NATO-a i PESCO-om, o mjerama vojne mobilnosti, provedbi i financiranju;

°

° °

99. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, NATO-u, Parlamentarnoj skupštini NATO-a, sigurnosnim i obrambenim agencijama EU-a te vladama i parlamentima država članica.